

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 10. hod. Expedicí se nachází v obchodnictví musikalií u „Beethovenu“ u Roberta Veita v Nových alejích č. 116. Kdo všechna čtyři čtvrtletí odebere, obdrží praemii.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl. půll. 2 zl., celor. 4 zl. rak. č. S poštou: čtvrtl. 1 zl. 15 kr., půll. 2 zl. 30 kr., celor. 4 zl. 60 kr. rak. čísla. Pro státy německé: půlletně 1 tol. 10 nov. gr., celoročně 2 tol. 20 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

10. lipna.

Nakladatel:

Robert Veit.

Kancelář pro překládání a opisování jakož i redakce Dalibora nachází se v hostinci u arcivévody Štěpána přes dvůr, 1. poschodí, číslo 33. Listy objednavací a dopisy na redakci necht se franko sem zasílají.

T u v r a k v i.

Tu v rakvi leží láska má
a vůkol děsno od ticha,
a přec to srdce zlomené
nechvěje se a nevzdychá!

Již rakev u hrob spouštějí,
v mé hlavě mrazno od horka,
a přec to srdce vášnivě
mní, že to pouhá — báchorka!

Tak mne ta láska horoucí
tu mysl vzala docela,
že nemožno mně věriti,
by láska moje — zemřela!

Alois Svatauský.

O kostelní hudbě v Praze.

Podává F. L—ý.

(Pokračování.)

Hudba v chrámu u kapucínů. — Proč nejsou v Praze veskrz dobří varhaníci? — Hudba u sv. Vojtěcha. — P. Smolík. — Hudba v chrámě u sv. Jindřicha.

Dne 6. května byl jsem v kostele na Hradčanech u kapucínů. Dávala se tam krátká mše od Schiedermeyera a ačkoliv právě špatně nešla, bylo pozorovati, že panu řediteli kůru vedení nějak pokulhávalo, či snad takt nedával? Neviděl jsem na kůr! Hra na varhany byla bídná, neumělá a tak nesprávná, že to sluch urá-elo. Týž varhaník neb vlastně *šumar* počínal si

zvláště před pozdvihováním, kdež myšlenku z „Osanna“ nápodobiti chtěl, velmi po *školácku*. Zabloudit na své cestě a ztropil tolik nesmyslu, že div vězet nezůstal. Žádáme slavné duchovenstvo téhož chrámu, by ve prospěch pravé kostelní hudby tento nešvar odstranilo; neboť zbožnost obecnstva velice tím trátí.

Každému pravému milovníku kostelní hudby musí býti líto, povážili, že zdejší výborná *varhanická škola* každoročně čackých a dobrých varhaníků vzdělává a že tito tak málo *varhanických míst* v Praze zaujímají, co zatím cizina jich si váží a jim přiměřený plat poskytuje. V Praze hledí se jen na zásluhy, t. j. počítají se roky, jak dlouho varhaník neb ředitel slouží. Zásada tato je věru chvály hodna; ale má se z prvu hledět, aby ti, kteří svá místa nastupují, *důkladnými*, theoreticko-praktickými *hudebníky* byli; neboť vezmeli se z protekce slabý varhaník neb ředitel kůru, co lze od něho očekávati? Placený varhaník živí se vyučováním hudby, přenechá hraní svému suplentu a týž častokrát svému podsuplentu; byť i víc neuměli než církevní píseň zahráti. Od té doby počítá si již suplent zásluhy a máli takový více zásluh, t. j. sloužili více roků než některý výtečný varhaník, obdrží obyčejně *první* přednost. A tak povstanou z bídných suplentů *bídní varhaníci*, a z bídných varhaníků *bídní chorregenti*.

V neděli dne 13. května naslouchal jsem hudbě v chrámě u sv. Vojtěcha v Jirchářích, kdež nedávno p. *Holoubek* ředitelem kůru se stal. O provozování kostelní hudby v tomto chrámě prozatím pomlčím a ačkoliv bych lecos vytýkati mohl, co k jeho skromným snahám a snad i slabým silám schází, tane mi přec myšlenka na mysli: „Každý začátek je těžký“ a ponechám si posouzení kostelní hudby v tomto chrámě na jiný čas. Nutno se zmíniti o tamějším varhaníku, panu *Smolíkovi*, jenž se k nejlepším varhaníkům Pražským počítati může. Kdyby si býval p. *Smolík* harmonii a kontrapunkt v té míře osvojil jako praxi, byl by zajisté nejjobratnějším varhaníkem v Praze. Jeho hra je plyná a jistá.

Na den nejsvětější Trojice byla u sv. Jindřicha provedena *Führerova* čtvrtá nedělní mše C-dur. Ne-pochopuju, jak p. J. Studený tak rychle tempo při Kyrie vzít mohl; což není u naznačeného tempa „Allegro“ ještě „un poco moderato“? Přirozeným způsobem byl pan ředitel kůru s „Kyriem“ hned u konce a varhaník, jelikož duchovní s obřady hotov nebyl, musel mezeru varhanní hrou vyplnit, což nemile na posluchače působilo a celku mši vadilo. *Nezpůsob* ladění nástrojů při zpěvu duchovního před Graduaem byl tohoto dne *nesnesitelný*, a divíme se, že to p. Studený trpí. Při Graduale se provozovalo solo na lesnici místy dosti neuhlazeně; a byť i výtečně, míním, že se takovéto projíždky na lesnici do chrámu nehodí. Responsorium tohoto dne bylo v pořádku.

(Pokračování.)

Slovo o plechových dechových nástrojích.

Podává J. B-ý.

(Pokračování.)

Intrady při stolování a při jiných slavnostech s obligatními bubny nejsou nic jiného než hlahol ze starých časů, jenž se však hudbou nazvati nemůže.

V životopisu W. A. Mozarta stojí, že týž slavný mistr slyše ve svém mládí zvuky plechových nástrojů, tak jmi dojat byl, že div neodmlal a div křeče nedostal. Za časů Mozartových stávalo as tak zvaných věžníků*) (Thürmer); i není divu, že tak útlou duše, jakouž slavný mistr již od přírody pro hudbu měl, při tom hrůzou a ustrnutím pojata byla; neboť náslepek čistoty a libeznosti tónu byloby se mu to zajisté nepříhodilo.

Mozart vyhýbal se jako všichni výteční mistrové ve svých veškerých skladbách nejen v orkestrálních alebrž i v solových a koncertních kusech přílišné výšce a to nikoliv bez dostatečné příčiny. Znameníť *český* virtuos na lesnici *Punto* (Stich), byl jeden z nejprvnějších, jenž pouze střední polohy užíval a zbudil tím velkého podivení. Dáť se to tím vysvětliti, že tuto polohu hráč snaze do své moci dostati může, aniž by se příliš namahal.

Hudba má posluchače baviti a rozveseliti. Máli se toho účele dosíci, nemá posluchač těžkostí pozorovati; neboť opáčný jest účinek, jeli namahání a úsilí viděti. Co se výše a hloubky vůbec dotýče, nedá se žádná normalní míra udati. Někdo píská velmi snadno vysoko, jiný opět hluboko, neboť to záleží na přirozených vlohách. Mnohému se může člověk pilností naučiti, ale

*) Za starých časů museli hlásni též hudebníky býti.

všecko se nedá vynutit. To platí hlavně o hlasu zpěváků a zpěvaček.

Vysoká poloha tónu se vyvozuje za nynějších časů na vysokoladěných, krátkých nástrojích. Užívá se tedy *polnic* do *a, b, c, křídlovek* v rozličných vysokých laděních a konečně *pistonů*, které se od polnic toliko širokým výměrem (Mensur) liší. Užívá se též klarinetů, avšak to již bylo ve zvyku v dřívějších časech. Norimberský umělec vynašel tento dřevěný nástroj ještě ku konci 17. století, nazval jej *Clarinetto* (polničkou), důkaz to, že již tenkrát náhrada za vysoké tóny polnice silně cítěnou potřebou byla.

Plechové nástroje vstupují v novějších časech do řady *solových nástrojů*. Možná slyšeti k úžasu těžké *solové* a *koncertní* kusy na tyto nástroje; zvláště hodí se k tomu cíli *křídlovka* a *eufonion* pro svůj velký objem tónu a pro svůj jasný a jemný zvuk a jelikož tonařada ohebněji a vláčněji vyvésti se dá.

Za starších časů chopili se jen tací lidé plechových nástrojů, kteří se dle talentu a tělesné způsobilosti k tomu povolány cítili; za nynějších časů nebere se, ač s velkým bezprávím, v ohledu tomto velkého zřetele.*) Mnozí chopí se těchto nástrojů, kteří docela k tomu povolání nejsou, časem i docela proto, že k jiným nástrojům schopni nejsou. Takoví lidé nedosahují ve svém oboru žádné šťastné existencí a neprospívají úhrnem pranic hudebnímu umění.

Hlavní podmínky k naučení se těmto nástrojům záležejí vždy vedle vrozeného talentu pro hudbu v silné *obrazotvornosti*, v platném stupni *zmužilosti*, *odhodlanosti* a ve velkém *produkčním talentu*. Foukač musí nejdříve tón v myšlenkách slyšeti, dříve než jej udá, dále jsou mu zapotřebí *pevná vnitřní klidnost* všech údů, *zdravé tělo*, *dobrá prsa a plíce*, *ústa* k nasadě *velmi vhodná*, *silná pružnost svalů* ve rtech a v dolní čelisti, *pevně a rovně rostlé zuby* a *tenký, ohebný jazyk*. Foukač má vlastně dřívě ve zpěvu a na *housle* hudebně vzdělán býti.

Ve vojenských hudebních kapellách nalezájí se zhusta výteční foukači a to přichází odtud, že kapelníci dle udaných naznačení takové lidi bedlivě hledají a volí, je ustavičně cvičí a zároveň *houslím učiti* dají. Tím budí se v nich *větší smysl pro hudbu*.

(Pokračování.)

*) Zvláště v zdejší konservatorium, kde se téměř žádného ohledu nebere, zdaž hoch k plechovým nástrojům schopen cíli nic.

Z Odessy.

(Poloha a výstavnost města. — Náklonnost Rusův k hudbě. — Kostely a chrám sv. Mikuláše. — Kostelní kudba. — Divadlo.)

Chápu se péra, bych Vám několika tahy vykreslila malý obrázek vzdálené Odessy ohledem na zdejší poměry hudební, pěstitele hudby a stupeň, na kterém se nachází. — Odessa leží v gubernii Chersonské a rozkládá se při malém chobotu na přívrší nad mořem v rovinaté stepní krajině. Její pověstný přístav napomáhal obchodu a obyvatelstvu, jehož nyní Odessa as 80.000 duší čítá, tak že se nyní k nejbohatším městům jižní Rusi staví. Výstavnost města a jeho poloha staví jej mezi nejkrásnější městy celé Evropy. Hlavní částky Odessy jsou hlavní město, tvrz „Karantina“, která přístav čili „Zástavu“ chrání a konečně dvě předměstí „Moldavanka“ a „Peresyp.“ Z nejnádhernejších budov, jichž zde veliký počet jest, vynikají obzvláště: palác gubernatorský, divadlo, bursa, museum, admirálita, ruský katedrální chrám sv. Mikuláše a mnoho jiných chrámův a palácův. Společenský život jest v Odesse velmi živý, ba pestrý, neb zastoupeni jsou zde skoro veškerí národové Evropy. Však tyto starají se nazvíce o obchod a nevšímají si vyšší vzdělanosti ba ani nejeví lásku k umění. K třídě posledních náležejí mimo jiné nevzdělané národy Asie zvláště zdejší Němci. Hudbě celou duší oddáni jsou však Rusové; ano možno tvrditi, že tento národ, jehož národní písně po celé Evropě v sálech koncertních neb již z úst lidu co všeobecně znárodněle zaznívají, takřka s hudbou svazkem nerozlučitelným spojen jest. Koncerty, divadlo neb jiné hudební zábavy navštěvovány jsou hlavně od Rusův, též někdy od Francouzův a Angličanův. — Chrámův, jejichžto výstavnost k okrase města nemálo přispívá, čítá se as dvacet, z nichž jeden římsko-katolický, řecký, a dvě synagogy. Ostatní chrámy jsou východního řecko-slovanského náboženství a jejich katedrální chrám sv. Mikuláše nazývá se „Sobor,“ vyniká velikolepou výstavností a leží na prostranném místě jmenem „Place Préobrajenskaja“ as uprostřed hlavního města. V čele chrámovém vypíná se široká věž do výše, kterážto tvoří čtyry oddíly, z nichž vždy výše ležící užší jest dolejšího. Na čtvrtém oddílu pne se teprv chrámová střecha, podobu jehlance mající. Druhá věž tvoří kopuli a jest nižší a však mnohem širší první. Chrám sám jest v poměru věží nízký, ačkoliv prostor u vnitř rozsáhlý. Co se kostelní hudby týče, jest tato zde po opeře velmi zanedbána. Majíť Rusové krásných chorálův, které však neumělostí varhanníkův kaženy jsouce na své ceně tratí a lid, kterýž dle varhan zpívá, v zmatek uvádějí, takže v mnohém chrámu ten samý choral již skoro docela přeměněn jest a lid by jej snad dle

melodie již více nepoznal. Neméně slabě provozují se mše v chrámech. Spoluúčinkujícím na kruchtě schází buď řádný chorregent aneb jest hudebníkův nedostatečný počet, z nichž ani třetina úlohu svou se nenaučí a spíše z roboty nežli dobrého předsevzetí, smyčcem sem a tam, bez ohledu zdali je v taktu, často rozladěné struny přejíždějí. Podotknouti musím, že tyto hudebníci nazvíce Vlachové jsou. Však ještě v horším stavu hudby chrámové nachází se zdejší toliko italská opera. Provozují se v zdejší krásné budově divadelní opery vesměs od skladatelův italských, jako nejčastěji od Donizettiho, Belliniho, Verdiho a někdy za čas od Rossiniho a j. v. Provedení opery jest úplně špatné. Zpěvačky jsou bez hlasu a vycvičení jeho, zpěváci rozvinují svůj chatrný hlas pravým hulákáním, ano často i úplně chybně zpívají a choristy, jichž asi 30 jest, by snad ani slyšet nebylo, kdyby orchestr umkl. Však chatrnější těchto jest orchestr vedením Vlacha a kapelníka Buffie. Hra obyčejně pokulhává, zpěváci s orchestrem často o půl taktu se rozcházejí a kapelník, by souhru opěi v jednotu uvedl, chopí se houslí a hraje sám, ostatních si nevšímá, čímž ještě větší zmatek povstane. Na takovém stupni stojí zde opera, jejížto špatný výsledek toliko Vlachům, z nichž opera vesměs sestává, Rusové přičítati mohou. Ostatně hrávají se zde činohry a veselohry též rusky a francouzsky a sice střídá se opera s francouzským neb ruským představením ob den. Menších divadel v Odesse nestává.

(Pokračování.)

Návod ku zpěvu, ohledem na národní školy.

Podává J. L. Zvonář.

(Pokračování a dokončení.)

O trvání not a o taktu.

Co se týká trvání not, o tom nebudeme šířiti slov, an jest lehkou věcí to vysvětliti a dítkám přístupným učiniti. Jest také vůbec učitelům hudby znám jistý vzorec, jímž se představuje učňům hudby rozdíl mezi notami z ohledu jejich trvání, a sotva lze lepšího a zřejmějšího vynalezti; ponecháme to tedy vlastnímu náhledu pp. učitelů a položíme jen ještě něco o taktu.

Takt jest počítání. Tím se udržuje pořádek v hudební skladbě.

Bez taktu pozbývá hudba srozumitelnosti a stává se nejen těžkou k pochopení, nýbrž i ztrácí všechn lad. Této předůležité stránce hudby se věnuje poměrně mnohem méně pozorů než čemus jinému a přece by se mělo záhy na to hledět, aby si navykl učení hudby

takt. Hudebníci bez taktu jsou k malé potřebě. Nejsou s to, ani těm nejkrovnějším požadavkům v souhře vyhovět a mají asi tolik ceny jako hodiny, které špatně jdou. Hrajou oni tak jen pro sebe, jako jdou a ukazují tyto jen sobě. Protož bude třeba, aby se vzbudil záhy smysl pro takt u učňů zpěvu; neboť jen taktem lze docílit dobrý souzpěv u většího počtu zpěváků a lze předejít rozvláčnému a rozvyklanému zpěvu, jakého jest často znamenat u mnohých zpěváckých sborů sestavených ze školních dítek, té výhody nepodotýkajíc, již mají ty, jež se učejí později některému hudebnímu nástroji.

Takt čili počítání v hudbě záleží na dvou základních formulích. Tyto jsou: 1, 2 a 1, 2, 3. Každé jednotlivé číslo naznačuje *jednu dobu*, a na každou takovou *dobu* může připadnout buď jedna *bílá* (půlová), neb jedna *černá* (čtvrtní), neb jedna *jednouvázaná* (osmina). Padneli na jednu dobu *bílá* a jsouli přijmuty dvě doby za základ, povstane *zkrácený* takt (alla breve), přijmouli se ale tři *bílé* za základ, povstane *třípůlový* takt ($\frac{3}{2}$). Přijmouli se za jednu dobu *černá* a za základní číslo dvě takové, povstane *dvoučtvrtní* ($\frac{2}{4}$) a při třech *tříčtvrtní* ($\frac{3}{4}$) takt. Přijalali by se *jedna* jednouvázaná za *dobu* a *dvě* za základní číslo, povstal by *dvouosminový* ($\frac{2}{8}$) a při třech *trojosminový* ($\frac{3}{8}$) takt atd.

Z uvedených dvou praformulí povstávají složením všechny ostatní druhy taktu. Tak ku př. povstane ze složení *dvoudobové* formule 1, 2, $\frac{1}{3}, \frac{2}{4}$, ze složení *třídobové* 1, 2, 3, $\frac{4}{1}, \frac{5}{2}, \frac{6}{3}$, a dále 1, 2, 3, $\frac{4}{1}, \frac{5}{2}, \frac{6}{3}, \frac{7}{1}, \frac{8}{2}, \frac{9}{3}$. Prvním způsobem povstane *čtyřpůlový*, *čtyřčtvrtní* neb *čtyrosminový*, druhým *šesticvrtní* ($\frac{6}{4}$), *šestiosminový* ($\frac{6}{8}$) neb *devítiosminový* ($\frac{9}{8}$) takt.

Vždycky však nemá každá doba svou zvláštní *notu*, aniž činí na opak vždycky každá *nota* *dobu*. Jest někdy spojeno vícero *dob* v jedné *notě*, jakož i připadá časem na jednu *dobu* vícero *not*. Z podoby *not* vysvítá, kolik *dob* v sobě zahrnují, aneb kolik jich připadá na jednu *dobu*.

Pisně, jež děti zpívají, jsou jednoduše rhythmované a nepřichází v nich žádného těžkého rozdělování. Postačí tedy úplně, naučejí se rozvrhovat *okrouhlou* ve *dvě* bílé a ve *čtyry* černé; bílou ve *dvě* černé a *čtyry* jednouvázané; černou ve *dvě* jednou- a *čtyry* dvakrát vázané.

Největší těžkosti budou míti pro dítky *noty* *puntikované*. Ty činějí těžkosti jiným i delší čas již se hudbou zabývajícím. *Puntik* prodlouží *notu* o polovičku její platnosti a takovou následuje obyčejně *nota* o dva díly kratší. *Slušné vydržení první a uchopení v pravý čas druhé* jsou dvě věci, jež činí ty těžkosti. K přemožení těchto těžkostí poslouží následující úchop. Každá *nepuntikovaná* *nota* obsahuje především dvě

kratší doby; *puntíkem* ale se uvede na *třídobovou*. Dáme tedy odpočítat na *puntikované* *notě* *tři* doby a následující o dva díly kratší *notu* připočteme co *čtvrtou* dobu, která se rovná úplně každé z *tří* předešlých. Ku př. na *puntikované čtvrtěční* dáme odpočítat *tři osminy*, na *puntikované osmině* dáme odpočítat *tři šestnáctiny*. To jest bez pochyby jediný prostředek přivést učně k tomu, aby vydrželi jak *puntikovanou notu* *slušně*, tak i aby uchopili *krátkou notu* po *puntikované* v *pravý čas*, t. j. ani brzo ani pozdě.

Jelikož nemůže ale učně *zpěvu* *zpívat* a zároveň na *hlas* počítat, jak k tomu nadržujeme učně na *piano* neb *housle*, musejí si navyknout dítky *dávat takt*, což není nic jiného než viditelné počítání. Tedy i tím je učitel obeznámí. Při společném *zpěvu* by bylo nevkusné a dávalo by i podnět k rozličným výtržnostem, kdyby mělo dávat každé *dítka* *takt*; postačí, když bude taktovat v každé *lavici* jedno, řídíc se učitelem, který, taktuje každému *dítka* viditelným způsobem, jest hlavním ředitelem a taktu udržovatelem.

Prozatím ukončujeme návod tento, při němž jsme měli zvlášť to na zřeteli, aby se naučily dítky nejen všelijaké *hlasy* ze sebe vydávat, nýbrž vůbec takové *zvuky*, které skutečnými *tóny* jsou a aby si byly především vědomy toho co činí. Že pisatel nesmyslí, že by byl všecko vyčerpal, coby se o *zpěvu* napsati dalo, rozumí se samo sebou. Tomu bránilo jednak to, že psal pro *národní školy*, kde se má pěstít *populární* a žádný *umělecký* *zpěv*, i jednak to, že psal pro *časopis*, kde se nemůže tak do podrobnosti brát, co zvláštní knihu žádá. Že se neobmezil spisovatel pouze na *zpěv*, nýbrž i podal z *nauky* o hudbě a harmonii mnohé, co se na první okamžik snad zbytečným zdá, tím vyslovil svůj *náhled*: že bez *jistých* i třeba sebe skromnějších *známostí* těchto nelze ve *zpěvu* něčto *řádného* docílit. Míti o harmonii *pojmu* není ani pro *lid* věcí zbytečnou, a nad to pro *český*, který má od dávna svou „*hloupou*, *sprostou* a *bohumilou* *harmonii*“ (jak se vyslovil biskup *Milevitánský*). Domníváme se, že důkladnějším *pěstěním* *zpěvu* se octneme jen tam, kde byli naši *předkové* před *třemi* i *čtyrmi* *sty* *lety*, kde se totiž vyučovalo ve *školách*, ovšem jinak než nyní *zařízených*, *hudbě* co *předmětu* *řádnému*. Tehdáž prý byl každý „*žáček*“ s to, složit si nějakou *notu*. K tomu však nesměřujeme. *Shládání* nechme *povoláním*, použijme ale učení *hudby* k *broušení* a *šlechtění* *mysle*, neb to jest jejím účelem. Zmiňovat se, že jest *přítomný* návod vůbec více co *pohnutka* k *přemýšlování* a *skoumání*, k čemu učitel ze *vlastní zkušenosti* a ze *vlastních vědomostí* mnohé přičinit a svým *školáčkům* přiměřit musí, nežli něco *hotového*, coby *částku* za *částkou* *dítkám* odložit mohl, jest zbytečné, jelikož jsou *rozličné* *schopnosti* a *roz-*

ličné poměry, které si nedají předpisovat jakýsi chod, nýbrž cestu sobě přiměřenou vymahají. Jsouce si vědomi, že jsme nic důležitého neopomenuli, ani cos zbytečného položili, končíme přáním, aby se vytěžilo hodně mnoho z tohoto skromného návodu.

Anna Františka Bendova.

Novela ze života české zpěvačky. Vzdělal Vítězoslav Guth.

(Dokončení.)

„Arciť,“ odpověděl Benda.“

„To nemůže být,“ odpověděla tato, — „to nesmí být. Půjdu k vévodovi, a věc tu mu přednesu.“

„Ale pomysli přece, když vévoda operu míti chce, musí přece první zpěvkyně při ní býti!“ odpověděl Benda.

„Ale k čemu pak já jsem zde,“ zvolala zcela rozhorlená zpěvačka.

„Ty?“ tázal se Benda s největším úžasem, vzpomena si na dřívější její náhledy o divadle.

„Ano, já,“ odpověděla tato; „nyní jest to něco zcela jiného; kdo mohl předvídati takovou změnu všech věcí, kdo mohl tušiti, že vstoupí divadlo na místo kostela. Je-li však již uzavřeno, že hudba budoucnost svou na jevišti hledati má, chci ji i sem následovati. Ano, již myšlenka, že by zde v Gothě jiná obecenstvo a dvůr svým zpěvem vyrážela, přichází mi jako ďábelský posměch. To bych nepřežila.“

„Já ale to nesnesu, že jiný zde žiti bude, co já nasil,“ navrhl Benda; „převýšen býti člověkem, jenž se sem jen vedral a mou důvěru v něho oklamal, jest mi nesnesitelné. Požádám o propuštění.“

„Upokoj se, milý bratře,“ odvětila na to paní Hatašová, — „ještě jsme tak daleko nepokročili. V tom okamžení půjdu k vévodovi. Upomenu ho na to, co jsme mu jedenkrátě byli; ty se máš státi ředitelem a já budu první zpěvkyní u nové opery a staré dobré časy pro nás zase se navrátiti mají.“

Nadarmo zdržoval Hataš svou paní od jejího předsevzetí. Rychle se ustrojivší, odebrala se na zámek. Domnívala se účinku jista býti, ale přehlídla při tom tu maličkost, že časy od ní také již přirozených daní byly požádaly.

Vstoupivší v zámku do předsíně, aby zde očekávala, až vévoda jí dovolí předstoupiti, setkala se tam s mladou krásnou ženou v podivném oděvu. Komorní ji velmi zdvořile vedl do přijímacího pokoje vévody, a navrátiv se, řekl paní Hatašové: „To byla nová operní zpěvkyně, paní Granoni-ová, jež od Jeho Jasnosti na

rok engažována jest. Jeho Jasnost lituje, že paní Hatašovou dnes slyšeti nemůže.“

Rozhorčena spěchala paní Hatašová do svého bytu, kde v slzích změnu svého osudu oželovala.

Večer prvního představení se přibližoval. Celý den mluvilo se jen o řediteli Schweitzeru, jehož namáhání se to poštěstilo, nejlepší sil nabýti a o paní Granoni-ové, kterou již velká pověst předcházela. Hatašová nechtěla, aby muž její tento večir v orchestru své místo zaujal, žádala od něho, aby se pro dnešek nemocným ohlásil; avšak povážlivý muž zprotivil se jejímu návrhu, upozorňuje ji na to, že nemilost vévodova by jim a jejím dětem velmi uškoditi mohla.

Paní Hatašová seděla toho večera zcela v zádu v loži; nezdálo se jí to ani možné, že by Granoni-ová úspěchu dosáhnouti mohla.

Avšak ona se sklámala. Granoni-ová dosáhla neslýchaného úspěchu. Málo kterým to napadlo, ji srovnávati s Hatašovou, jelikož každá v zcela jiných okolnostech zpívala, tak že srovnávání ani lehké nebylo; a jestli snad také někteří ze starších znalců nad tím hlavou kroutili; — obecenstvo bylo v celku rozehřáto a těšilo se, nad tím veřejně své nadšení na jevo dáti. Hatašové však byl hluk a volání nesnesitelné. Nikdy nebyla toho účastna, jelikož veřejně toliko v kostele a mimo to v dvorních koncertech zpívala, kdež zalíbení ledva z několik pochvalných slov aneb z nějakého daru pozůstávalo. Ku konci opery přišlo jí tak zle, že jen velkým namáháním až do konce setrvati mohla. Pak spěchala domů, cítíc se ponejprv ve svém životě velmi nešťastnou. Druhého dne se ještě ke všemu dozvědět musela, že vévoda po představení na jeviště přišel, kdež se s paní Granoni-ovou dlouho vyrážel, jakož i že dnes od něho drahocenný demantový prsten darem obdržela.

Avšak hvězda Hatašina ještě zcela nezašla, a dobrá pověst o ní, již si vším právem dobyla, zůstala jí. Často ještě zpívala v dvorních koncertech, a všichni znalci ji mnohem výše nad Granoni-ovou vznášeli. Nemohla však předce hlodavé svědomí uspokojiti, že si svůj osud sama zavinila. Kdyby se byla dříve se svým bratrem spojila, byla by jemu a sobě všechny triumfy způsobila, jichž teď dvě osoby účastny byly, jichž umělecká znamenitost dle jejího náhledu za pranic nestála.

FEUILLETON.

Z Prahy.

Starovské divadlo. „Postillion z Lonjumeau.“ (Pokrač.) V nádherném saloně letního zámku u Fontainebleau dle paní z Latour (bývalá Madelaine, žena postilliona Chapelou), nyní dle prorokování starého ovčáka urozená paní a těší se na příchod svého manžela, jemuž se pomstí hodlá, že ji po celých dlouhých deset let opustil. Postillion Chapelou pod jménem St. Phar, první tenorista kralovské opery, neví však, že by jeho žena paní z Latour — opět jeho milenkou byla. Z jejího zadumání vytrhne ji komorná, příchod markýze z Corcy oznamující. Markýz, kterýž též paní z Latour, miluje požádá ji, by se stala chotí jeho, však v tom oznamuje komorná příchod zpěváků, Markýz jest mrzut, že opět prosba jeho se neuskutečnila. Všichni se odstraní a zpěváci a po malé chvílce markýz vejdu. Markýz se těší, že své milence přemilé vyražení poskytne, však jaká ouzkost jej obklíčí, an zpěváci dokonce zpívati nechťí. Markýz je prosí, slibuje — však nadarmo, zpěváci zůstávají na svém — že ochraptili, o čemž se i konečně i markýz přesvědčí. Markýz nařiká, domnívaje se že láska jeho k paní z Latour jest zrušena. St. Phar, jež jméno majitelky tohoto zámku uslyší a v něm pozná jméno své milenky, se konečně uvolí zpívati a všichni se rozejdu k hlučné hostině, toliko St. Phar a brzy na to paní z Latour zůstanou. St. Phar vyzná jí lásku, kterouž ona opětuje, ba ještě tuto hodinu chce jej za manžela pojmuti. V tom přikvapí sem Alcidor, první chorista kralovské opery, bývalý Biju kovár z Lojumeau a odevzdává St. Pharovi list. St. Phar čte a zbledne. Paní z Latour ptá se po příčině jeho leknutí, a chtěje se očitě přesvědčit, vezme mu list z ruky, v němž mu Madelaine píše, že jej očekává již po dlouhých deset let, a vytýká mu jeho nevěrnost. Paní z Latour, od níž list tento přichází, ptá se jej smutnou tváří, je-li již ženat. Však St. Phar pomocí Alcidora zaprou všechno. Paní z Latour jásá v duchu, že pomsta se jí šťastně podařila a odvede milence k oltáři; Markýz, kterýž slavnosti přítomen jest, přísahá pomstu St. Pharovi, svému sokovi. Za malou chvílku zazní zvoněk z blízké kaple a St. Phar s paní z Latour jsou na celý věk života spojeni svazkem manželským. (II. dějství.) (Dokončení.)

— Pan Wachtel, člen dvorní opery v Kasselu, vystoupil v Novoměstském divadle již třikráte a vzbudil svým ve výši překrásným orgánem velké sensaci. Dne 1. lipna vystoupil co Vilém Tell, dne 3. t. m. co Raul v Hugenottech a dne 7. co Postillion z Lonjumeau. Ačkoliv všechny tyto partie výtečně provedl, nedá se upříti, že v Postillionu skutečně pravý triumf slavil. Jeho jarý, ve výši mile zvučný a objemný orgán, jeho živá hra a dramatický přednes získaly mu již v první partii přízeň velmi četného obecenstva, avšak v Postillionu dělal v pravém smyslu slova „furore.“ Nejhlavnější pochvaly dosáhl p. Wachtel, když v závratné výši vysoké D zapěl. Dnes vystoupí též umělec v „Bílé paní.“

— Zdatný skladatel pan Hynek Vojáček, jehož ouvertura k oslavení pnoletosti i nástupce Ruského první cenou odměněna byla, přibyl sem z Petrohradu a odebral se tyto dni k svým rodičům na Moravu. Pan Vojáček vydá zde nákladem Kristofa a Kuhé písně československé pro tři hlasy uspořádané, které milovníkům zpěvu a zpěváckým spolkům zajisté vítány budou.

— Náš krajan, pan Polák, člen Krakovské opery, je nyní u dvorní opery v Brunšviku se značným platem engažován.

— Mladistvý houslista, pan Ant. Proksch, absolvovaný žák Pražského konservatoria, zemřel dne 2. t. m. v Liberci. Pan Proksch byl nadějný umělec a spolužák zesnulého houslisty Bauše.

— Valné shromáždění sboru k vystavění českého národního divadla odbývalo se v sobotu dne 7. lipna. Ze zprávy o působení výboru dotčeného sboru od 9. května 1853 až do 6. května 1860, kteráž v sobotu ve valném shromáždění od dra. Riegra přednesena byla, vysvítá, jak subskripce pokračovala. Úhrn všech posavad subskribovaných příspěvků obnášel 105.860 zl. 15 kr. a úhrn až dosud zaplacených 61.163 zl. 96 kr. Nynější stav jmění sboru sestává po odražení všech ostatních výloh z místa stavebního, za 45.000 zl. stř. zakoupeného, a s přiražením ouroků za lhůtové zapravení nedoplatené kupní ceny v celku nákladem 47.000 zl. stř. co jmění vydobytoho, na němž se nachází bývalý solný, nyní uhelný sklad, za roční činži 500 zl. stř. a se svobodným místem za 20 zl. stř. ročně k skládání dříví stavebního pronajatým; konečně ze 3294 zl. 66 kr. r. č. v hotovosti mimo jiné náležitosti. Mezi jiným uzavřeno nejprve v odbývaném shromáždění, aby se některé články stanov, které podniknutí v cestě stojí, odstranily a k účelu tomu potřebné kroky učinily, dále aby se česká šlechta ještě jednou co nejuctivěji k účastenství v založení národního divadla vyzvala, a naposledy nejméně ve třech měsících k volení nového výboru se přikročilo. K poznamenání p. dra. Čupra, že v předložené zprávě ze sešlých se peněz 61.163 zl. více než 10.000 zl. vykázano není, uzavřelo se důkladnější přehlídnutí předložených oučtů i volení pánové oučtový rada v c. k. státním oučetnictví a dr. Čupr za přehlízitele oučtů ad actum. Naposledy zvolili se na místo oudů zemřelých 4 noví (prozatímní) členové výboru, totiž JUDr. Brauner 26, dr. Čupr 17, red. Mikovec 14 a oučtový rada Storch 11 hlasy. Shromáždění bylo velmi četné.

— Výbor ředitelství humanistické hudební jednoty uzavřel začátkem budoucího školního roku 30 chlapců v stáří od 10—14 let zdarma vyučiti pianu a theorii hudby. Žádosti necht se zadají do posledního července u ředitelství též jednoty (č. 364—1).

Z Budějovic. (Dokonč.) Pro budoucnost můžeme teď silné naděje stavěti, že se i na venkově hudba kostelní, obzvláště pak hra na varhany znamenitě pozdvihne, neboť učitelové vystupující z ústavů vzdělávacích

nesou s sebou přece poněkud dobré varhanické vědomosti a sběhlosti, poněvadž se dle vynesení c. k. slav. ministerstva musí v kursu hudbě učit, ba ani mladíci, prvních základů nemající, se nepřijímají. Naše pedagogie činí rovněž což možného. Varhaník na hlavním chrámu, p. K. Lapáček, bývalý žák Pražské varhanické školy pod R. Führerem, jest učitelem varhan a hudby vůbec a pod vedením jeho čekatelové skoro každou neděli a svátek v piaristickém kostele figurální mši provozují. Z posledních provedení jmenuju pak mši do B. od Haydna (Benedictus Organo solo), pak Führerovy sváteční mše do Es, do C, do B, z nichž mše do B výborně vypadla. Zpěvu sborovému učí zasloužilý p. Kögler a mimo mnohá rozmanitá kvarteta byly i větší skladby provedeny; jmenovitě mše do Es-dur od T. Haslingera a mše do C-dur od J. Otty. — Velmi často slýcháme kostelní čtverozpěvy v chrámu piaristickém od žáků gymnasia, pod řízením gymnasiálního učitele zpěvu, pana Jos. Eila. — Dne 15. června proveden byl při pohřbu smuteční sbor do C-moll od Nesvadby, příloha to k lonskému Daliboru. Městská hudební kapella baví nás v zahradě u „zelené ratolesti“ častokrát v týhodnu pěknými novými komposicemi. Před nedávnem koncertovala zde rodina Schwandtnerova ze Švýcar zpěvem, hudbou na citeru a housle, ale nezdá se, že velikého úspěchu koncerty její došly.

(?) **Z Čáslavi.** (Produkce zpěváckého spolku a hudební kapella.) Dne 29. předešlého měsíce odbyvala se první produkce našeho zpěváckého spolku, který sestává z 18 oúčinkujících oudů, požadavkům obecnstva dosti zadost učinil; byloby žádoucí, by se někteří pánové spoluúčinkovat nestyděli. Doufáme však, že při druhé produkci, která se každou poslední sobotu v měsíci odbýváti bude, se více účinkujících oudů přivtělí! Díky ale oněm přispívajícím členům za tak hojnou a ochotnou podporu. Máme za to, že žádnému skromného platu líto nebude, když tou malou částkou měsíčně přispěje. Nebo kde zpěv český jásá, tam se jistě národnost oslavuje a duch obveseluje. Při té produkci se zpívaly: Hymna národní dle Haydna, potom dále Heslo a Přivítání, sbory od Jelena. My čeští mánové, sbor od Jelena. Lovecká. Plaché dívky, od Horáka, a tři německé skladby. Mezi jednotlivými zpěvy provozovala zdejší kapella mnohé hudební skladby řízením činného p. Josefa Krejčího, která etěné obecnstvo svým rázným a správným povedením tak roznítla, že se ouvertura „Figarova svatba“ od Mozarta opakovat musela; díky mu za jeho přičinlivost. Konečně podotknouti musíme, že hudebníci dechových nástrojů na pokyny p. kapelníka málo dbají a se málo při změně piana mírní; snad je tato zpráva pohne!

Z Hlinska. (Mše Zvonařova. Varhany. Hudební sbor.) Mlčením pomina obyčejná provádění známých mší, kteréž každý svátek a každou neděli slýcháme, s radostí podávám zprávu o mši Zvonařově ke cti Cyrilla a Methoda složené, anaž se ten den zde po nejprv prováděla. Skladba tato jest v pravdě nejenom důstojná co skladba kostelní, alebrž též v pravém smyslu skladba národní, česká. O velebnosti staročeských zpěvů kostelních šířiti slov, bylo by marné; jakž by nedojmula skladba tato, jsouc hlavně na ony motivy založena? Česká slova a česká hudba, sestavena

jsouc od znatele, jakž by nehnula Čechem? — U provedení skladby té se musíme chvalně vysloviti. Zpíváno slušně, i doprovázení varhanami musíme chváliti, jen kdyby byly uznaly svou podřaděnost zpěvu v skladbě této, hlavně pak uvážimeli, že až dosud postonávají na staré roztlučenosti. Kdy se as přede nad nimi ruka lékaře varhaníka ustrne!? V pravdě však musíme želeť, že zdejší poměry a obmezený počet zpěváků nedovolují, aby ve jmenované mši vytknutý a k celku nutný rozdíl sborů menších a větších žádoucně vyznačen byl. Tak nám bylo okusiti pouze dojem částečný. Kéž by lzelo panu řediteli chóru, jehož píli a chvalné snažení povždy oceňujeme, podobnými skladbami i dále a častěji pobouzeti a pěstovati náboženského ducha! Opět jsme poznali pravdu slov, že i hudba jest řečí národní podobna, jako tato tak i ona, je-li národní, hne city a vyvodí pocit přílnulosti. Velebné zvuky hudby doprovázené posvátnými slovy materčiny velebné, posvátné plodí v srdcích pocity. Svým časem jsme se vícekrát o zdejším spolku pro hudbu příležitostní a zamýšleném jeho výletu zmínili. Musíme podotknouti, že se ze svého výletu navrátil. Výsledek pokud hmotně měren býti může, byl dobrý a chvalný. Navštívili všechny okolní i vzdálenější města, a příčinou brzkého návratu byly rodinné poměry. Dle doslechu obmýšlí prý se na přes rok na delší čas do Rus vydati. Doufáme, že by se jim tam lépe než u nás mohlo dariti, neboť v Čechách spolek podobný nosí dříví do lesa. Každá česká ves má své hudebníky, v Čechách není hudebník vzácnost. Jinak to u. p. v Němcích vypadá. Co se pokroku neb schopnosti jich dotýče, nemožno nám určitě souditi, neboť jsme až posud neslyšeli jejich hru. — Před nedávnem dávali zdejší pp. ochotníci Doktora Fausta domácí čepičku. Nálezející i vložené zpěvy byly p. Sekerou a Štyrským i sleč. Štyrskou výtečně provedeny; přáli bychom si, kdyby i dále kde možno vhodně vloženými zpěvy nás bavili. Nemožno nám opomenout, že máli zpěv úplné platnosti nabýti, musí též doprovázení slušně býti. Hudba v divadle až dosud potřebě této nevyhověla. Nemožno nám určitě co toho příčina, že jinak obeznali hudebníci při takové příležitosti s taktem a tempem stále musí bojovati. — Čtverzpěvy zachovávají k naší lítosti tvrdošíjně mlčenlivost. Kdy as se opět probudí? —

(A. V—b.) **Z Pardubic.** (Kostelní hudba. — P. Janda. — K. Jiríčka sbírka národních písní. — P. Mužík. — Vojenská kapella.) Dne 7. června na slavnostní den Božího Těla provozovala se v děkanském chrámu Páně výtečná mše do A-dur od Führera, místo graduale nový čtverozpěv pro mužské hlasy od Frant. Jandy a offertorium, též nová skladba pro dva tenory a basso od Zinke, vojenského kapelníka od husarů. Především musím podotknouti, že by tak uhlazená, dokonalá a čistě provedená chrámová hudba mnohým kůrům Pražským ke cti sloužila a skutečně každý díl mše byl tak zdařile proveden, že nejen pan ředitel, nýbrž i všichni spoluúčinkující páni za své přičinění všeobecnou chválu zasluhují. Odpoledne téhož dne dostalo se nám krásného vyrazení. Pánové Schülle, Klika, Janda a Kučera přednášeli několik národních písní a byli chválou počtění. Pan Schülle, c. k. respicient, má vysoký a zvučný tenor, jen že potřebuje školy a vytržení.

Pan Janda má silný a příjemný baryton a obírá se nyní skládáním písní jak kostelních tak i světských v duchu národním a osvědčuje pěkné nadání v oborech těchto. Při té příležitosti musím se chvalně zmíniti o zdejším panu Karlu Jiříčku, kterýž velký milovník a podporovatel hudby, zvláště ale zpěvu národního jest a jenž sám vlastnoručně sobě jeden tisíc a devět set národních písní opsal, z nichžto bezpochyby i některé málo známy budou. V příští neděli byl zase na zeleném předměstí průvod držán. Při této slavnosti se provozovala v chrámě u sv. Jana mše od Karla Pitsche, graduale (mužský čtvero zpěv) od Alb. Maška a offertorium pro bass a altoviola (solo) od Spohra. Mše byla dobře provedena, graduale s citem zpíváno a offertorium dodal p. F. Janda významné platnosti. Jaksi s trudnou myslí dokládám, že to byla poslední funkce, kterouž pan ředitel kůru p. Kučera odbýval. Vzdal se nyní úřadu svého a dne 12. června odevzdal na to při slavné kněžské a světské komisi hudební nástroje p. Mužíkovi, učitelu na dívčí škole v Pardubicích. Jsem dychtiv, jak tento bude s taktovkou zacházeti a hudbu pěstovati. Hudby v Boží přírodě užíváme dosti, neb nedávno hrála v ojeňská kapela osm kusů v krásné, v anglickém vkusu nově založené zbradě pana Lorence, pak na to za týden uspořádal zdejší plukovník husarů p. baron z Baseli na Kunětické Hoře hudební zábavu, při kteréž vojenská kapela osm kusů přednesla. Nejvíce se líbila ouvertura „Tannhäuser“ a pak potpouri od kapelníka Zinke. Též při pobytu J. cis. V. pana arciknížete Albrechta, který naši posádku prohlížel, byla velká serenáda uspořádána a pan kapelník došel velké pochvaly.

(XY.) **Z Pardubic.** (Výlet na Kunětickou Horu.) Dne 1. července udělal Chrudimský a Pardubský zpěvácký zbor (pravím úmyslně zbor, proto že v Chrudimi ani v Pardubicích zpěvácký spolek není!) pospolu výlet na blízkou, romanticky položenou zříceninu „Kunětickou Horu.“ O jedné hodině v poledne zavítali zpěváci z Chrudimi do našeho města, doprovázeni jsouce asi 20 kočáry vybraného obyvatelstva Chrudimského, kdež je naši zpěváci na zeleném předměstí vřele přivítali. Tu dobu zrovna přšelo, proto celá společnost uzavřela krásný sál „Odeon“ v hostinci „na Veselce“ navštívit. Ledva že uplynulo půl hodiny, nebe se krásně vyjasnilo a vše spěchalo v úprku při horkých paprscích slunečních k Hoře Kunětické. Počasí bylo nestálé, neb do 2 hodin odpoledne přšelo as osmkrát a zase přestalo; přece ale na velkém dvoře, na předsíni, ve prostranném sále Kunětickém množství lidu ze všech stran se jen hemžilo. Ve 4 hodiny začali zpěváci Chrudimští první zbor: „Na vlast“ od Škroupa pěti, pak zazněly hlasy Pardubické zborom: „Co sluje Čechům domovem“ od Jelena. Od Chrudimských zpěváků se nejvíce líbily kusy: „Válka“ od Arnošta Maška, pak „Die Ehre Gottes“ od Beethovena; od Pardubických pěvců se líbilo: „Dům otcovský“ od V. Horáka a „Valčík“ od Vogla, a poslední kus tak, že hlučně k opakování žádan byl. Tak uplynulo s největší napnutostí a radostí pro přítomné jedno odpoledne, které se hned nezapomene; neb oba zbory si statečně i srdečně počínaly. — Jelikož někteří páni z našeho města pro nepohodlné povětří doma zůstali, požádali zdejší zbor zpěvácký, by tytéž kusy v některém

sále pro dobrý účel přednášel. Tento týden stalo se dle přání. Posléze musím něco potěšitelného sděliti. O zpěváckém spolku, o kterémž se zde pochybovalo, že u nás navzdor mnohým a dobrým silám hned tak do života nevstoupí, mohu pověditi, že horlivý realní učitel pan Fr. Janda energicky té myšlenky se chopil, a již již zpěvácký spolek se vši péčí do života uvádí. Posaváde jest 24 členů vlastnoručně podepsaných, kteří ke spolku přistoupiti chtějí. Zdar Bůh!

(???) **Ze Sedlce v Tábořsku.** (Odpověď dopisovateli z Tábora v čísle 17.) V Daliboru čís. 17. praví p. dopisovatel z Tábora, že hudba v Táboře a okolí klesá. Nechci ovšem upírati, že tu a onde hudba tak nekvete, jak by kvěsti mohla! Nic méně však tvrditi musím, že v Táboře, v tomto světoznámém městě Žižky, ještě dosud umění hudební horlivě se pěstuje. Jsou tam výtečné diletantky, n. p. slečny c. k. státního zástupitele, p. Gamsenberga, slečna c. k. okresního adjunkta p. Rauschera a jiných více. Co se okolí Tábora dotýče, nalezájí se tam zdatní a správní hudebníci, n. p. p. Vacek, učitel v Hrobech a jeho syn Raimund učitel v Radoníně, p. Jabulka, učitel v Mladé Vožici, atd. Co p. dopisovatel o Chotovinách pověděl, není podstatné a odůvodněné. Tamní učitel jest ovšem stařec neduživý, avšak bodrý. Prožil celou kapitulaci svědomitě ve školství a vycvičil mladíky, z nichžto se později důkladní učitelové stali. Tak n. p. uvedeme p. Hejdu, učitele v Měsících, p. Melenu, učitele v Dírném, p. Petru, učitele v Dlouhé Lhotě. Všichni tito vychovavatelé mládeže zajisté mi dozvědí, že p. učitel Chotovinský spokojenost občanů požívá a hudbu i nyní se svými statnými podučiteli pěstuje. Při návštěvě mé v Chotovinách uzřel jsem tam mladý sbor hudebníkův; avšak i starších hudebních sil se tam nalezá. Ostatně vím jistě, že se mnohý p. podučitel v Chotovinách hudbě výtečně od p. učitele naučil. Nuže, p. dopisovateli, řekněte, zdali tomu není tak? Co se starých, roztlučených trub týká, tu ovšem pravdivý výrok p. dopisovatele stvrzuji, i s tím souhlasím, že by tam více nástrojů býti mohlo, ale odkud je vzíti? Pane dopisovateli! dejte p. učiteli Chotovinskému radu, jak si je opatřiti má.* Doufám, že těchto několik slov postačí, aby čtenárstvo Dalibora posoudilo, na které straně pravda převládá.

(S.) **Ze Semil.** (Produkce zpěváckého spolku.) Nebude zajisté nikdo upírati, že hudba, zvláště ale zpěv, náleží k nejmocnějším pákám života společného. Kým nepohne píseň zdařile přednesená, koho nerozhřeje sbor zvučných hlasů mužských?! O tom jsme se dne 27. června přesvědčili. Odbývala se totiž tohoto dne v hostinci u „Zeleného věnce“ první produkce zpěváckého spolku zdejšího. Posluchačů se sešlo hojně — byli zde cizí i ze sousedních měst, jmenovitě z Nové Paky, Vysokého a j. a všickni se zpěvem rozveselili. Všeobecné přání bylo: „Kéž takových večerů více!“ A zajisté! Co krásnějšího nad zpěv — nad zpěv český: unáší ducha v nadzemské kraje — blaží, vlévá útěchu v srdce zarmoucené. Jiní národové pějí krásně — mistrně; od

* Rada je snadná! Patronátu přísluší dobré nástroje pro kostelní kůr zakoupiti.

srdce k srdci pěti — dovede však jenom pravý Čech. Protož volám k drahým spolurodákům: „Bratři! pěstujte zpěv — zpěv český — ať naše luhy a háje jim oživnou a cizinec pozná, že v zemi zpěvné — v zemi České jest; zřizujte spolky zpěvácké a mnohou mrzutou chvíli zaženete, mysl vyjasníte a ducha oživíte. Náš zpěvácký spolek netrvá dlouho; dokázalť ale již, seč dobrá vůle a přičinění jest. Zpívaly se: dvě skladby německé od Fr. Solle*). Vlastenka od Vojáčka (ze Zábaje). Pospolita od Pivody (z Dalibora). Žezulinka od Knittla. Nejlépe se líbily: Pospolita a Žezulinka, kterážto zvláště velikou sensaci způsobila, tak že ku konci ještě jedenkrát se zpívati musela. — Provedení všech těchto kusů bylo zdařilé a na poprvé — překvapující. Pan ředitel si získal o zásluhu více. Zpěváci byli ku konci hlučnou pochvalou a mnoha věnci, z bílých a červených růží (národní barvy) odměněni. — Dne 29. června se provozovala v zdejším chrámu Páně slavná mše Haydenova do D-mol, při kteréž spolek spoluúčinkoval. Byly též dva čtvero zpěvy co Graduale a Offertorium zpívány. — Dejž Bůh spolku tomuto zdaru a zniku.

J. B.*) Ze Slaného.** (Zpěvácký spolek a jeho produkce.) Dlouho jsme u nás pohřešovali, čemu v mnohých jiných a snad menších městech dávno se již těší. Miním zpěvácký spolek. K radosti všech příznivců hudby vůbec a zpěvu zvláště vyznati musím, že již mezera tato vyplněna, jelikož brzo po povzbuzení v Lumíru sjednotivše se pp. učitelé a úředníci položili základ k tomuto šlechtnému podniknutí. Nepřipraveni k tomu nebyli, neboť již dávno před tím častěji se scházeli, zpívali, zaopatřivše si takto dosti znamenitou sbírku čtvero zpěvů, ovšem starších. Než i k novým si dopomohli předplacením se na Zábaje. Toliko litovati jest, že ač dávno již zadáno, posaváde potvrzení od politického úřadu nepřišlo. Nicméně nepřestávají naši zpěváci se cvičiti, a již po dvakráte měli jsme příležitost slyšeti dobře provedené čtvero zpěvy, a to v Šternbergu a ve Mšeně. Co nevidět uslyšíme krásný sbor „Náš zpěv“ od Pally, a j. v., jmenovitě ze Zábaje. Co bylo ve Mšeně 1. července vřele přijato, jak se pamatují, jest „Zpěv mužů českých, Marné výstřahy, Zvonky, Kde domov můj, Cestování.“ Mezi tím slyšeli jsme též několikero [německých. Prál bych celému tomuto mladistvému spolku svornost nejen na jazyku ale i v srdcích všech podnikatelů, pak vytrvalost, aby neupustili více od dobré myšlenky této. Možno-li cosi podobného provésti jinde, možno tím spíše u nás; neboť takovým krásným nadáním se honosí málo které město, jako naše, totiž veřejnou hudební školou. Není sice tak uzpůsobena, jak by býti měla, zbývá mnoho co přát, ale předce jest. O této jakož i o hudbě chrámové bych s dovolením promluvil budoucně.

Brusel. Znamení virtuosa na housle Beriot, jehožto škola za nejlepší se považuje, vrátil se z Petrohradu sem a komponuje operu.

*) Pro titule německých skladeb nemáme místa. Red.
**) Vaše dopisy budou nám vítány. Red.

Londýn. Horvatský tenorista pan Steger (Stazič), jest od ředitele Lumleye zde na tři leta engažován. Dostane 25.000 tolarů ročního platu.

Petrohrad. Normalní francouzská ladička bude od 1. září t. r. u zdejších c. orchestrů zavedena.

(N. N.) **Ze Záhřebu.** (Hudební ústav p. Č. Vinaře.) Z počátku budoucího školního roku otevře se zde soukromý ústav pro piano a zpěv, kde se bude bráti zvláštní ohled na rozvin horvátského národního pěnění zvláště, a horvátské hudby vůbec. Tato zpráva nás velmi potěšila, jelikož už ode dávna cítíme nevyhnutelnou potřebu takového ústavu, kde by mohl živel národní hudby se rozvíjeti a kvěsti. Od smrti našeho Lizinského neučinilo se pro naši národní hudbu ani dost málo, i těšíme se tedy z toho dost velice, že pan Čeněk Vinař odhodlal se otevřítí tento svůj hudební ústav, ve kterém se jmenovitě naše národní hudba pěstovati bude. Pan Vinař jest jeden z největších důkladnějších zdejších hudebníkův, kteří dobře theorii a praxi svého umění rozumějí, i kteří všemi silami svými o to usilují, aby hudba naše vykvetla. My jsme o tom z celé duše přesvědčeni, že se nemohl nikdo uchopiti u nás více vážnějšího díla, jakož jest tento ústav, kterému tím větší budoucnost prorokujeme, čím větší jsme horlivost a vřelou lásku pro rozvin Slovanského umění ctěného pana podnikate, rozeného Čecha poznali, a se přesvědčili, že se v něm ohled bráti bude na naši hudbu a že i pilnější a svědomitější pan Vinař vyplňovati bude povinnosti své, od národu jemu svěřené. Od svých soukmenovců však doufáme, že ho všemi svými silami hned z počátku podporovati budou, aby jeho ústav tak skvítati mohl, jak nám nevyhnutelně potřebno jest. Ústav bude v domě pana Stankoviče na trhu Jelačiče.

Dur a moll.

(K. M. z Webrů.) K. M. z Webrů byl jednou tázán, co jest toho příčinou, že tak velký rozdíl mezi jeho a Rossiniovými skladbami jest. „Poněvadž,“ odpověděl Weber, „já skládám jak Bůh chce, a Rossini, jak obecnost žádá.“

(Jul. Schulhoff.) Když Schulhoff ve Vídni se zdržoval, dával tam také tak zvané noční koncerty, jež teprv o 10. hodině večír započaly. Když Schulhoff jednoho večera s A. Spinou, nakladatelem svých musikalí, z koncertu domů jel, zastavil se s ním u hostince „Munsch“ k večeři. Vyšedše z kočáru, zatáhli za zvonec, aby se jim otevřelo. Tu přišel k nim jistý Spinův známý, řka: „Ale panové — v tento čas nedostanete již žádnou večeři.“ — „Odpusťte,“ odpověděl mu Spina, „k tomuto účelu jsem také již před koncertem večeři objednal.“ „Tedy si musí člověk,“ řekl onen žertovně, „k Schulhoffovým koncertům nejen týden dříve sedadla ale i den napřed večeři objednat, nechceli dvakráte z prázdna odejiti.“

L i s t á r n a .

Panu dopis. v Buděj. „Záboj“ (6 sešitů) stojí v pránúmerační cestě 2 zl. 76 kr. s poštovní zásilkou. Panu Röh. v Králové Dvoře. Zjutra obdržíte žádané sbory. Panu Nov. v B. Církvi. O provedení mše se nyní postaráme.

Kancelář pro překládání a opisování:

(Václavské náměstí, v hostinci „U arcivévody Štěpána.)

Dosáhnuvše dekretem od 22. března 1860 č. 13864 od vysokého c. k. místodržitelstva povolení, oznamujeme tímto ctěnému P. T. obecnstvu otevření kanceláře, k jehož hojnému užívání uctivě zveme. Nový ústav tento jest samojedinký druhu svého a v založení svém přiměřenosti téměř nepřekonané. Jest to kancelář pro překládání a opisování v nejobsáhlejším smyslu slova, který zajisté obecně citěné potřebě vyhoví.

Zmíněný kancelář obstarává překlady věcí literárních a vůbec písemných všeho druhu z řečí cizích do jazyků domácích a z těchto do cizích, a jak se samo sebou rozumí, také překlady z jazyků slovanských do německého a z němčiny do všech nářečí slovanských. Jsou-li originály nekorektní a chybné, postará se kancelář na požádání též o jich přiměřené stylistické opravení, pokud se obsah nevztahuje k aktům ouředním a pokud se naznamenají věci, které se provéstí mají. Obchodníkům a živnostníkům budou zde vítány zvláště překlady návěští, adres, štítů a cenních lístků, opisování a překládání psaní a listů objednavacích; avšak činnost kanceláře neobmezuje se pouze na věci obchodnické, nýbrž vztahuje se i na opisování a překládání druhu všelikého, na př. brožurek, listin, žádostí, přednášek atd., i ručí kancelář za nejsprávnější obstarání, buď si v ohledu krasopisném, buď si v jazykovém anebo stylistickém. Zvláště pak obracíme zřetel milovníků hudby k řečenému ústavu, jenž jim poskytne dlouho postrádaných a často žádoucích výhod, jichž dosavadní nedostatek často těžce byl citěn. Opisy oblíbených kusů hudebních jsou zvláště na venkově potřebou, důležitým ale stává se objednání jich, kde se o řídké, málo známé a často cenné kusy hudební jedná, které nebyly buď ani tištěny, buď už rozebrány jsou, a kdež není výhlídky na brzké otisknutí jich, jakž se to má jmenovitě s pracemi slavných hudebníků starších škol. Zpěvačkám a zpěvákům zajisté přijde vhod opisování operních partií, transponování písní, arií atd.; ústavům hudebním, pianistům, varhaníkům atd. opisy hudebních kusů, které jen v drahých sbírkách se nalezájí anebo kterých jednotlivě dostati nelze; ředitelům kůrů opisování kostelních skladeb tiskem nevyšlých. Hledíce k novějším výtvorům, podotýkáme co důležitost zvláště pro malé sbory hudební na venkově, že přijímá a s nejlepším obstarává zmíněný kancelář aranžování jednoduchých hudebních kusů pro vícero nástrojů, ano i k žádosti pro celé orchestry. Venkovským kapellám vítány budou u př. ouvertury českých i slovanských skladatelů, u př. od V. Ambrose, B. Kittla, Blodka, H. Vojáčka, Glinky atd., které dle jejich přání pro určené nástroje aranžovati dáme.

Jelikož vznik a zdar každého potřebám přiměřeného podniknutí závisí na účastenství podporujícím vzcházení se jeho, kojíme se nadějí, že účastenství takového zmíněnému kanceláři tím spíše se dostane, an objem činnosti jeho jest tak obsáhlý a přiměřený, jak veřejnému životu a ruchu i potřebám privátním v mnohých ohledech vyhovující.

Bližších výmínek podá a práce do oboru jeho sáhající přijímá kancelář pro překládání a opisování na Václavském náměstí (koňském trhu), U arcivévody Štěpána, 1. poschodí přes dvůr, dvěře č. 33, od 8—12 hodin ráno a od 2—7 hodin odpoledne.

P. T. páni objednavatelé na venkově se uctivě žádají, by dopisy své franko zasílali.

V Praze, dne 10. lipna 1860.

Emanuel A. Meliš,
majitel kanceláře.

P. T. pány odběratele, kteří jen na půl leta předplaceni jsou, žádáme uctivě, by své předplacení na ostatní čtvrtletí obnovivše udali, jaké přámie (zdaž podobiznu neb skladbu kostelní) žádají, by jim brzy odeslána byla. Podobizna Fr. Tumy je už hotova a bude se ku konci téhož měsíce rozosílati. Kompletní exempláry na r. 1860 jsou ještě v zásobě a mohou se dostati.